

ISSN 1640 - 1409

**STOWARZYSZENIE
LIGA OCHRONY PRZYRODY**

**Zarząd Okręgu
w Słupsku**

— — — — —

AKTUALIA OCHRONY PRZYRODY 2001/III (17)

— —

S ł u p s k, listopad - grudzień 2001 r.

*01.11.2001
24910*

D_O CZYTELNIKÓW...

Dobiega końca pierwszy rok Trzeciego Tysiąclecia... różne refleksje kojarzą się z tą datą, a zwłaszcza troska o przyszłość naszego środowiska na Ziemi.

Działacze LIGI OCHRONY PRZYRODY powinni jednak stale odznaczać się optymizmem i wiarą w rozsądek Człowieka oraz jego, z gruntu szlachetną, moralność i etykę.

W niniejszym Zeszycie demonstrujemy ten optymizm w postaci artykułu Koleżanki mgr Haliny **Wielgus** z Lęborka, a także licznych relacji o dobrych efektach aktualnych młodzieżowych konkursów przyrodniczych - 2000/2001 w naszym regionie pomorskim.

Nieśmiało sygnalizowany w poprzednim Zeszycie „AKTUALIÓW...” zamiar ogłoszenia konkursu młodzieżowego na najsprawniej działające Szkolne Koło LIGI OCHRONY PRZYRODY Okręgu Słupskiego - dziś urzeczywistniamy informacją o rozpisaniu tego obiecującego konkursu.

W gronie Zespołu Autorskiego „AKTUALIÓW...” witamy dziś dra Piotra **Konarskiego**, który swoim tekstem akcentuje m.in. XX. rocznicę powstania Parku Krajobrazowego „Dolina Słupio” oraz całego systemu ochrony krajobrazu Ziemi Słupskiej (8 XII 1981 - 2001).

Z.O. LOP Słupsk
oraz
Redakcja „AKTUALIÓW...”

Opracowanie redakcyjne - Józef Cieplik
Redakcja techniczna - Adam Wisławski
Na okładce: drzeworyt Antoniego Serbeńskiego
(1886-1957) - „*Koło młyńskie*”.

Słupsk w listopadzie 2001 r.
Ul. Fabryczna Nr 1, pok. 2.
Tel. (0-59) 843-57-46 i 842-25-18.

PROBLEMY SOZOLOGICZNE

PIOTR KONARSKI, Słupsk

GEOGRAFICZNE SPOJRZENIE NA DORZECZE ŚRODKOWEGO BIEGU SŁUPI

Krajobraz dorzecza Słupi ukształtowany został pod wpływem wycofującego się lądolodu skandynawskiego. Świadectwem tego są dobrze wykształcone moreny, sandry, pradoliny oraz liczne głązy narzutowe i jeziora. Deniwelacje terenu wynoszą do 200 m. Rozległe tereny leśne stanowią doskonałe warunki bytowania wielu gatunków roślin i zwierząt. Głównym składnikiem lasów są bory z przewagą sosny, a następnie lasy liściaste z bukiem i dębem.

W dorzeczu Słupi znajduje się około stu jezior różnej wielkości, kształtu i pochodzenia; są to głównie jeziora rynnowe i wytopiskowe. Do najcenniejszych pod względem przyrodniczym i widokowym zaliczamy m.in. jeziora: Jasień (590 ha powierzchni), Skotawskie Małe i Duże (77 ha), Głębokie (116 ha), Borzytuchomskie Duże oraz zbiorniki zaporowe: Konradowo (109 ha) i Krzynia (126 ha). Bogata jest też sieć rzek i strumieni. Obok rzeki Słupi, której kręte koryto przecina wzgórza morenowe, należy wymienić jej dopływy: prawobrzeżną Skotawę oraz lewobrzeżne - Kamienicę i Jutrzenkę.

Dorzecze, zwłaszcza środkowego biegu Słupi, posiada unikalne warunki przyrodnicze i widokowe. Występują tu siedliska roślinne, które zachowały cechy zbiorowisk naturalnych lub półnaturalnych. Florę najliczniej reprezentuje sosna - do 82% powierzchni leśnej (w Parku Krajobrazowym „Dolina Słupi”), buk - 7%, świerk - 5%, brzoza - 3%, dąb i jesion - 2%, olsza czarna - 1%; inne gatunki drzew występują pojedynczo lub tworzą drobne skupiska. Znajdujemy tu rzadkie i chronione rośliny jak np. wawrzynek wilczelyko, a osobliwością są rośliny owadożerne - rosiczka i pływacz zwyczajny. Z roślinności wodnej na uwagę zasługują grązel żółty i lobelia (= stroiczka). Na torfowiskach spotykamy bagnicę torfową, modrzewnicę zwyczajną, przygielkę, bagno zwyczajne, żurawinę błotną, wełniankę.

Faunę dorzecza reprezentują: jeleń, sarna, dzik, zając, lis, nietoperz. Spośród gatunków ginących i podlegających ochronie żyją tu rzęsorek i wydra.

Ogółem stwierdzono tu występowanie 26 gatunków ptaków związanych ze środowiskiem wodnym i leśnym, m.in. - bocian czarny, gągoł, łyśka, słonka, zimorodek, pliszka itp. Godne odnotowania jest gniazdowanie bielika.

Z gadów występują: żmija, zaskroniec, padalec, jaszczurka. Płazy reprezentują: rzekotka drzewna, ropucha, żaba trawna, żaba moczarowa oraz traszka.

Najcenniejsze przyrodniczo fragmenty zostały wydzielone w postaci dziewięciu rezerwatów przyrody i licznych pomników przyrody.

Obok walorów środowiska przyrodniczego spotykamy tu także liczne zabytki kultury sakralnej i świeckiej, a także wczesnośredniowieczne grodziska słowiańskie.

Na większości terenów dorzecza Słupi, jej środkowej części, dzięki wytrwałym staraniom ówczesnego Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku oraz Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody w Słupsku, ustanowiono w dniu 8 grudnia 1981 r. Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”, którego dwudziesta rocznica istnienia przypada właśnie w 2001 r.

Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” zajmuje powierzchnię 37.040 ha, z czego 72% to lasy, 21% użytki rolnicze, 6% wody i bagna, 1% grunty trwale zainwestowane. Strefy ochronne Parku, czyli tzw. otulina parkowa obejmują zasięg środkowego dorzecza Słupi (poza granicami Parku „Dolina Słupi”) na powierzchni 83.170 ha, w tym 54% powierzchni zajmują lasy, 42% użytki rolnicze, 2% wody i bagna, 2% grunty trwale zainwestowane.

Cztery rezerwaty Parku to:

- ♦ leśny „Grodzisko Borzytuchom” od 1981 r., o powierzchni 27,03 ha w gminie Borzytuchom, powiat Bytów;
- ♦ wodno-torfowiskowo-leśny „Małe i Duże Sitno” od 1982 r., o pow. 40,66 ha w gminie Czarna Dąbrówka, powiat Bytów;
- ♦ krajobrazowy (krajobrazowo-leśny) „Gołębina Góra” od 1982 r., o pow. 6,95 ha w gminie Bytów, powiat Bytów;
- ♦ ornitologiczny „Gniazda Orła Bielika” od 1982 r., o pow. 10,40 ha w gminie Czarna Dąbrówka, powiat Bytów.

Natomiast w obrębie otuliny parkowej znajduje się pięć rezerwatów przyrodniczych:

- ♦ wodny (wodno-roślinny), jezioro lobeliowe „Jezioro Głębocko” od 1976 r., o pow. 24,32 ha w gminie Bytów, powiat Bytów;
- ♦ leśny „Bukowa Góra nad Jeziorem Pyszne” od 1982 r., o pow. 6,18 ha w gminie Bytów, powiat Bytów;

- ♦ wodny (wodno-roślinny), jezioro lobeliowe „Jezioro Cechyńskie Małe” od 1985 r., o pow. 49,05 ha w gminie Studzienice, powiat Bytów;
- ♦ leśno-torfowiskowy „Jeziorka Chońnickie” („Siedem Jezior koło Chońnicy”) od 1985 r., o pow. 213,59 ha w gminie Parchowo, powiat Bytów;
- ♦ leśny (leśno-florystyczny) „Las nad Jeziorem Mądrzechowskim” od 1998 r., o pow. 25,34 ha w gminie Bytów, powiat Bytów.

Niska gęstość zaludnienia Parku - 16 osób na 1 km², jest wynikiem dużej lesistości (72%) i znacznej różnicy wzniesień (140 m - od 20 m n.p.m. do 160 m n.p.m.). Sprzyja ona jednak ochronie cech krajobrazu naturalnego. Osiedla ludzkie i system komunikacji drogowej zajmują w większości tereny otuliny parkowej.

Znamienną cechą kulturową rzeki Słupi, będącej osią współczesnego Parku Krajobrazowego, jest wybudowany w początkach ubiegłego stulecia (pierwsza ćwierć XX wieku) system elektrowni wodnych oparty w zasadzie na naturalnej sile grawitacji wody.

W 1896 r. w miejscowości Struga wybudowano elektrownię parową, którą z czasem zmieniono na wodną. W latach 1912-1925 (z przerwą wojenną) pobudowano elektrownie wodne i związane z nimi cztery zbiorniki zaporowe: Krzynia, Konradowo, Słupia-Zalew, Bytowa-Zalew oraz kanały, podziemne sztolnie, syfony, jazy i odnośne budynki.

Wypływająca z Jeziora Żukowskiego Słupia została przegrodzona jazem i na odcinku 1,7 km skierowana kanałem do elektrowni Struga (w Soszycy). Następnie woda doprowadzana jest do komory ujęcia, skąd stalowym rurociągiem płynie na turbiny, które kręcą się z szybkością 200 obrotów na minutę. Jest to elektrownia przepływowa o mocy 250 kW.

W 1913 roku w miejscowości Grabówko wykonano zaporę, co spowodowało skierowanie wód połączonych rzek Bytowej i Słupi w przeciwną, północną stronę, do Jeziora Głębokiego. Z tegoż jeziora woda przechodzi następnie podziemnym kanałem betonowym, a dalej kanałem otwartym do szosy, pod którą przepływa syfonem. Kanał zakończony jest tzw. „zameczkiem wodnym”, gdzie woda wpływa w dwa rurociągi i następnie z wysokości 38,5 m kierowana jest do budynku elektrowni w Gałąźnia Małej. Znajduje się tam pięć turbin, które obracają się z szybkością 375 razy na minutę. Moc elektrowni wynosi 3.500 kW.

Wracając do wspomnianego zalewu Bytowej-Słupi warto nadmienić, iż poza zaporę w stronę zachodnią sączy się wąski strumyk w dawnym korycie Słupi, aż do połączenia się z wodami Kamienicy, skąd kieruje się na północ zmierzając do miejscowości Gałąźnia Mała i tam przyjmuje wody z elektrowni, aby wspólnie popłynąć na północny zachód do wytworzonego zbiornika zaporowego Konradowo.

W 1923 r. w miejscowości Strzegomino - Konradowo wybudowano na rzece Słupi zaporę, dzięki czemu powstał zbiornik zaporowy „Konradowo” o pow. 109 ha. Ze zbiornika woda, kanałem o długości 950 m, doprowadzana jest do turbin elektrowni przy spadku 12 m. Elektrownia ta wyposażona jest w trzy turbiny o mocy 800 kW każda.

Dalej, na północny zachód, w miejscowości Krzynia powstała w 1925 roku zaporę i jaz tworzące zbiornik zaporowy o pow. 126 ha. Z tego akwenu woda, odkrytym kanałem o długości 150 m, doprowadzana jest do elektrowni. W budynku pracują dwie turbiny o obrotach 250 na minutę. Moc elektrowni wynosi 450 kW.

Systemowi energetycznemu towarzyszą rozległe widoki głębokiej doliny rzeki Słupi, malownicze jeziora i wąwozy oraz rozległe kompleksy leśne.

Warto pamiętać, iż dnia 8 grudnia 1981 r., obok Parku Krajobrazowego i jego otuliny, utworzono także 10 obszarów chronionego krajobrazu Ziemi Słupskiej o pow. 80.127 ha. Łącznie więc cały system ochrony krajobrazu Regionu Słupskiego zajmuje powierzchnię 200.337 ha

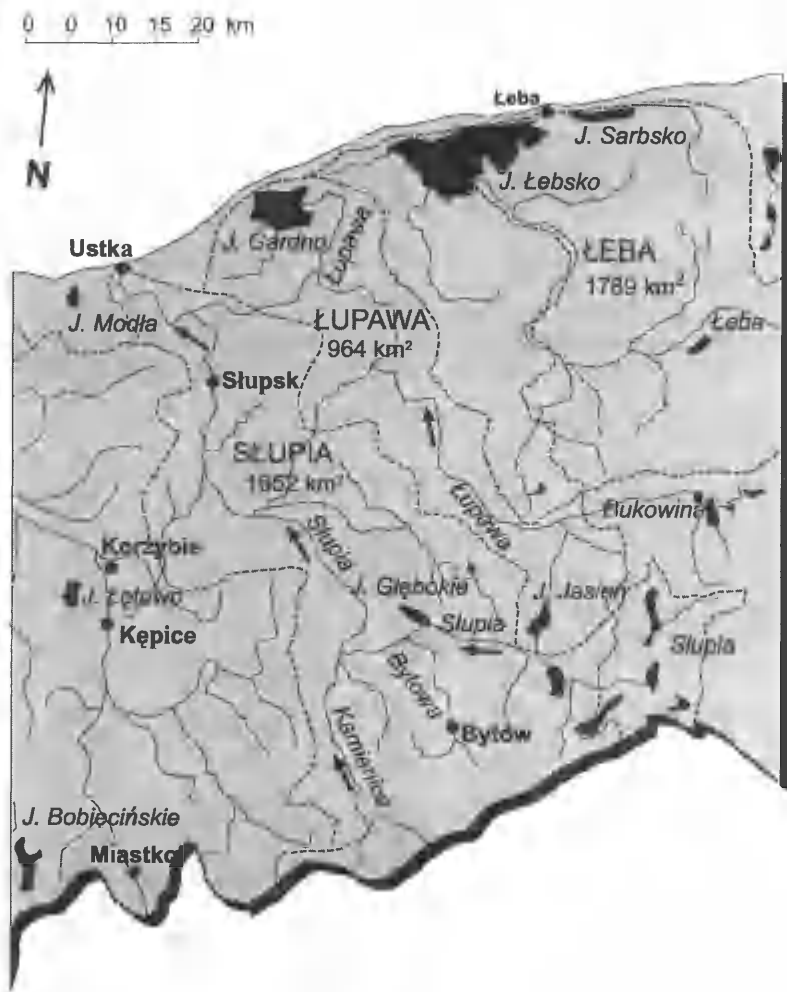
Przy okazji jubileuszu 20-lecia istnienia systemu ochrony krajobrazu na Ziemi Słupskiej warto bliżej poznać i podziwiać jego interesujące i piękne tereny oraz walory krajoznawcze.

PIŚMIENNICTWO

1. **Albijn Orłowski** - Plejstocena historia powstania doliny rzeki Słupi - /W:/ „Pomorskie Środowisko Przyrodnicze - jego ochrona i kształtowanie” - wyd. NOT i LOP Słupsk 1983 r., Tom XI, strony 263-294.
2. Praca zbiorowa pod redakcją Józefa **Cieplika** - System ochrony krajobrazu w Województwie Słupskim w X-lecie istnienia 1981-1991 - wyd. Zarząd P.K. „Dolina Słupi” i STSK Słupsk 1992, stron 54.
3. **Piotr Konarski** - Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” - Mapa turystyczna w skali 1:100000 - wyd. Zarząd P.K. „Dolina Słupi” Słupsk 1993 r., „składanka” z tekstem objaśniającym; nakład 5.000 egzemplarzy.
4. **Piotr Konarski** - Zabytki kulturowe i zespoły przyrodnicze nad rzeką Słupią - /W:/ „Materiały do poznania regionalizmu słupskiego” - wyd. STSK Słupsk 2000 r., Tom III, strony 30-51.

Dorzecza Słupi i Łupawy

Według: „Województwo Koszalińskie. Monografia geograficzno-gospodarcza”. Instytut Zachodni Poznań 1965 r.

**SCHEMATYCZNA MAPKA PARKU KRAJOBRAZOWEGO
„DOLINA SŁUPI”**

Wykreślił: Andrzej Grzybowski

HALINA WIELGUS, LĘBORK

WAŻNE WYDARZENIA DYDAKTYCZNO - OCHRONIARSKIE W LĘBORKU

Dnia 28 maja 2001 roku w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 im Stefana Żeromskiego w Lęborku odbyła się konferencja pt. „*Wiosna w ekologii*” z podtytułem „Marnotrawstwo i oszczędność”, zorganizowana dla młodzieży i nauczycieli. Celem konferencji było rozwijanie wśród uczniów i pedagogów zainteresowań tematyką regionalizmu i ekologii. Program spotkania wypełniły wykłady, prezentacje i wystawy związane z ochroną przyrody. Dla zaproszonych nauczycieli przygotowano materiały dydaktyczne na temat wykorzystania odpadów i procesów eutrofizacji jezior.

W konferencji uczestniczył też Prezes Z.O. LOP w Słupsku dr inż. Józef **Cieplik**, którego wykład pt. „*Małe Ojczyzny a współczesna cywilizacja*” uczestnicy spotkania wysłuchali z wielką uwagą, co znalazło wyraz także i w kartach ewaluacji, wypełnianych przez tych słuchaczy.

Opiekunka Szkolnego Koła LOP w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Lęborku (mgr Halina **Wielgus**) podsumowała całoroczną działalność Koła LOP, którego zadania koncentrowały się głównie na ochronie wód. Wyniki pracy Koła przedstawiono w formie inscenizacji, wykładu i dyskusji. Uczennice **Beata Bulczak** i **Magdalena Tendek** (zdobywczynie III miejsca na IV. Wojewódzkim Sympozjum Ekologicznym w Lęborku) przedstawiły inscenizację pt. „*Jeden dzień z życia człowieka*”, w której zaprezentowały problemy zanieczyszczenia wody w gospodarstwie domowym.

Kolejnym wystąpieniem związanym z ochroną wód był referat wprowadzający uczennicy **Elżbiety Lus** pt. „*Eutrofizacja*”, a po nim uczennice **Beata Bulczak** i **Magdalena Bodnar** złożyły sprawozdania ze swoich badań nad eutrofizacją i czystością wód jezior: Lubowidzkiego, Redkowickiego i Osowskiego. Badania te przeprowadzono w Tygodniu Czystości Wód (1-7 kwiecień 2001 r.).

Z okazji obchodów Światowego Dnia Ochrony Środowiska (5 VI) zorganizowano wycieczkę do Oczyszczalni Ścieków w Lęborku, a w pierwszym tygodniu czerwca 2001 roku młodzież brała udział w wykładach organizowanych przez specjalistów z dziedziny ekologii i ochrony środowiska. Tematyka wykładów dotyczyła gospodarki odpadami, wykorzystania alternatywnych źródeł energii, energetyki wiatrowej i gospodarki wodnej.

Warto przypomnieć, iż członkowie Szkolnego Koła LOP przy LO Nr 1 chętnie uczestniczyli także w różnych innych jeszcze przedsięwzięciach, np. takich jak: *Clean up the World* czy *Coastwatch Europe* oraz biorą udział we wszystkich organizowanych konkursach i olimpiadach o tematyce ekologicznej na etapie miejskim, rejonowym i wojewódzkim. Przykładem jest zorganizowany przez NOT w Lęborku konkurs pt. „*Niekonwencjonalne rozwiązania w dziedzinie ekologii*”, gdzie uczeń klasy I Marcin **Juniewicz** zdobył dla szkoły II miejsce. Innym sukcesem Koła LOP jest zdobycie przez uczennicę Małgorzatę **Zielińską** w konkursie fotograficznym Grand Prix Festiwalu Ekologicznego w Wisielce w tematyce „*Rośliny i zwierzęta*”. Natomiast inna uczennica, Monika **Hrycyk**, zdobyła na tym samym festiwalu II miejsce w dziedzinie kompozycji stworzonej z darów przyrody.

Opiekunka Koła LOP w ZSO Nr 1 i równocześnie organizatorka omawianej wyżej konferencji w Lęborku w dniu 28 maja 2001 r., wyraża gorącą wdzięczność wszystkim osobom i instytucjom za wydatną pomoc w przeprowadzaniu opisanych imprez i przedsięwzięć.

Od Redakcji:

Z obszernego opracowania autorskiego wybrał i do druku przygotował: dr Stanisław **Kaczmarek**, Vice-Prezes Z.O. LOP w Słupsku.

OCHRONA KLIMATU W POLSCE W ŚWIETLE INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

Polska emituje duże ilości gazów szklarniowych (1,3% emisji światowej). Emisja dwutlenku węgla wynosząca w 1998 roku 338 mln ton, lokuje nas w czołówce państw europejskich. Polska podpisała Konwencję Klimatyczną w 1992 r. i Protokół z Kioto w 1998 r., zobowiązując się do ograniczenia emisji gazów szklarniowych w okresie 2008-2012 o 6%.

„*Polityka ekologiczna państwa*” (PEP), przyjęta przez Sejm w 1991 roku, jeszcze przed podpisaniem Konwencji, wskazała na konieczność podjęcia działań służących ochronie klimatu. Wśród priorytetów długofalowych znalazło się postanowienie o ograniczeniu emisji gazów szklarniowych do poziomu zgodnego z międzynarodowymi porozumieniami w tej dziedzinie. Jednak priorytety PEP w zakresie ochrony klimatu nie znalazły odzwierciedlenia w sektorowych strategiach rozwoju („*Polityce energetycznej*” i „*Polityce transportowej*”).

Do tej pory Polska nie wprowadziła żadnych instrumentów prawnych lub finansowych na rzecz redukcji emisji gazów szklarniowych. Jedynym wyjątkiem są opłaty za emisję dwutlenku węgla i metanu obowiązujące od 1993 r. Niskie stawki opłat nie stanowią żadnego bodźca do podejmowania inwestycji prowadzących do redukcji emisji tych gazów. W 2000 roku rząd przyjął „*II Politykę ekologiczną państwa*” i dokument „*Polska 2025 - Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju*”. W opracowaniach tych dostrzega się ważną rolę ochrony klimatu. Dokumenty te przewidują m.in. aktywny udział Polski w rozwiązywaniu globalnych problemów ekologicznych, uznanie ratyfikacji Protokołu z Kioto, realizację wymagań tegoż Protokołu z Kioto oraz dwukrotne zmniejszenie energochłonności dochodu narodowego i szerokie wprowadzenie najlepszych dostępnych technik z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. W obu opracowaniach dostrzega się ważną rolę ochrony klimatu, ale dokumenty te bez ważnych programów wdrożeniowych pozostaną jedynie świadectwem pewnej woli politycznej.

Polska energetyka ma znaczny udział w degradacji środowiska przyrodniczego. Przyczynami tego są: oparcie produkcji energii na procesie spalania węgla, niekorzystna struktura gospodarki oraz jej wysoka energo- i materiałochłonność, wieloletnie zaniedbania w realizacji programów ochrony środowiska, a także niska świadomość ekologiczna polityków i kadry menażerskiej przedsiębiorstw energetycznych. Zbudowanie energetyki na węglu wynika z bogactwa

naszego kraju w ten surowiec. Dostępność węgla powodowała małe zainteresowanie poszukiwaniem innych nośników energii. Sytuacja zmieniła się dopiero w latach 90-tych XX wieku, kiedy z racji integracji z krajami zachodnimi zaczęto poszukiwać skutecznych sposobów zmniejszenia emisji zanieczyszczeń. Zastępowanie węgla gazem ziemnym ujawniło zagrożenie dla głębokiej modernizacji polskiej energetyki. Należy jednak pamiętać, że wykorzystywanie gazu przyczynia się do emisji dwutlenku węgla. Największą nadzieję na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powstających w procesie produkcji energii stanowi podniesienie efektywności wykorzystania energii i jej produkcja w oparciu o źródła odnawialne. W 2000 r. Rząd przyjął dokument „Strategia rozwoju energetyki odnawialnej”, w którym dostrzeżono znaczenie energetyki odnawialnej. Wykorzystanie OZE (odnawialnych źródeł energii) stwarza jedną z najtańszych możliwości redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce. Efektem rozwoju OZE są dodatkowe miejsca pracy, powstające przy produkcji i obsłudze tych technologii.

Polski system transportowy nie spełnia zasad ekorozwoju i odbiega od standardów powszechnych w krajach wysoko rozwiniętych. W 1995 r. rząd przyjął „Politykę transportową”, w której zobowiązał się do stworzenia warunków znośnego poruszania się po drogach dla dynamicznie rosnącej liczby samochodów osobowych. W omawianym dokumencie nie wspomina się o konieczności redukcji potrzeb przewozowych, eliminacji podróży zbędnych lub nieuzasadnionych. Tymczasem potrzeba ograniczenia transportu znalazła się w wielu dokumentach, np. w Europejskiej Konferencji Ministrów Transportu. Dlatego też polski dokument „Polityka Transportowa” z 1995 r. jest niezgodny z „Polityką ekologiczną państwa”, konwencjami międzynarodowymi związanymi z ochroną środowiska, sugestiami Banku Światowego i wnioskami z konferencji ECMT.

W 1999 roku Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej opracowało nową politykę transportową o nazwie: „Polityka transportowa państwa na lata 2000-2015 dla realizacji zrównoważonego rozwoju kraju”. Dokument ten nie dokonuje żadnych porównań liczbowych co do zmian w emisji zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska między stanem obecnym a prognozowanym ruchem na rok 2015. Nie wiadomo jaka będzie wówczas emisja gazów szklarniowych. Wiadomo natomiast, że będzie ona większa niż dzisiaj i może w pewnym stopniu utrudnić realizację postanowień Protokołu z Kioto. Kontynuacja rozwoju motoryzacji pogorszy warunki ekologiczne, szczególnie zdrowotne w dużych miastach. Niekontrolowany wzrost użytkowania samochodu w podróżach osób i przewozach towarów degradować będzie kolej, komunikację zbiorową, pieszą i rowerową. Nadmierne uzależnienie się od samochodu pogorszy warunki środowiskowe i doprowadzi do wzrostu zużycia energii w transporcie. Spowoduje to dalszy wzrost emisji gazów szklarniowych. Większość polskich podmiotów gospodarczych nie interesuje się problematyką globalnego ocieplenia, ani nie realizuje programów, których celem jest ograniczenie emisji gazów szklarniowych. Świadomość

ekologiczna polskiego biznesu, w odniesieniu do spraw ochrony klimatu, nie jest wysoka. Konieczne jest zatem wprowadzenie prawnie wiążących mechanizmów służących ograniczeniu emisji gazów szklarniowych.

Z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej będziemy musieli przyjąć i wdrożyć nowe przepisy prawne dotyczące ochrony klimatu. Unia Europejska znacznie poważniej podchodzi do kwestii ochrony klimatu niż Polska. Należy się spodziewać, że w VI Programie Ochrony Środowiska UE problem ochrony klimatu będzie jeszcze silniej akcentowany, a Komisja Europejska podejmie bardziej zdecydowane działania, aby wdrażać skutecznie instrumenty tej polityki w krajach członkowskich. Będziemy musieli zrezygnować z biernego podejścia do ochrony klimatu i zostaniemy zobowiązani do zmniejszenia emisji gazów szklarniowych. Realizacja nowej polityki ochrony klimatu przyniesie Polsce korzyści, m.in. możliwość uzyskania dodatkowych środków finansowych na ochronę środowiska, pełnego uczestnictwa Polski w programach badawczych i naukowych, które kierowane będą na rozwój odnawialnych źródeł energii, jej oszczędzanie i efektywniejsze wykorzystywanie oraz możliwość łatwiejszego transferu do Polski wysokowydajnych i nowoczesnych technologii. Duże znaczenie dla przyszłych kierunków polskiej polityki klimatycznej będzie miał dominujący kierunek rozwoju gospodarczego naszego kraju. Polityka ograniczenia emisji gazów szklarniowych nie cieszy się w Polsce wysokim zainteresowaniem. Należałoby podjąć działania zmierzające do zaprojektowania bardziej aktywnych instrumentów ochrony klimatu.

W tej sytuacji konieczne jest:

- ◆ opracowanie państwowej strategii redukcji gazów szklarniowych oraz wprowadzenie jej w życie;
- ◆ koncepcyjne przygotowanie instrumentów aktywnej ochrony klimatu i zaprojektowanie ram prawnych służących ich wdrożeniu;
- ◆ opracowanie własnej strategii działań w zakresie ochrony klimatu;
- ◆ wprowadzenie czytelnej struktury organizacyjnej organów odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji w zakresie zmian klimatycznych;
- ◆ prowadzenie stałej analizy nowych rozwiązań w dziedzinie polityki klimatycznej wdrażanych przez Unię Europejską;
- ◆ stworzenie bazy instytucjonalnej i technicznej umożliwiającej regularne wywiązywanie się Polski z obowiązków w dziedzinie inwentaryzacji emisji i sporządzania raportów dla Sekretariatu Konwencji;
- ◆ aktywne prowadzenie działań skierowanych do partnerów społecznych, których dotychczasowe zaangażowanie w działaniach na rzecz ochrony klimatu jest niewystarczające.

Źródło: RAPORT 2/2000 - „Polska wobec postanowień Konwencji Klimatycznej”
- Instytut na rzecz EKOROZWOJU, Warszawa, grudzień 2000 r., stron 112.

MŁODZIEŻOWE KONKURSY PRZYRODNICZE

MŁODZIEŻOWY KONKURS PRZYRODNICZY „POZNAJEMY LAS” 2000/2001 - NA POMORZU ŚRODKOWYM

Konkurs młodzieżowy pt. „Poznajemy Las”, zainicjowany przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Szczecinku, a imiennie głównie przez Kol. inż. Dominika **Jarochnskiego**, Rzecznika Prasowego RDLP, odbywał się w roku szkolnym 2000/2001 jako trzecia coroczna edycja. Zyskał on dużą popularność wśród młodzieży szkolnej, ale także i wśród Pedagogów. Organizacja konkursu polegała na stworzeniu kilkusobowych (3-6) zespołów uczniowskich przeprowadzających całoroczne (prawie) obserwacje terenowe zjawisk biologicznych w lesie pod opieką szkolnego pedagoga i pod stałym przewodnictwem wyznaczonego pracownika Nadleśnictwa LP. Zadania rozdzielano według podziału na sześć grup wiekowych, poczynając od szkół podstawowych (trzy grupy) poprzez gimnazja (jedna grupa) aż do liceów (dwie grupy). Dokonane na gruncie obserwacje młodzież zestawiała w pracach pisemnych ilustrowanych fotografiami, wykresami itp.

Do konkursu zgłosiło się jesienią 2000 roku 105 szkół z terenu obszaru Szczecineckiej Dyrekcji Regionalnej Lasów Państwowych, lub inaczej - z dwóch Okręgów LIGI OCHRONY PRZYRODY - Koszalińskiego i Słupskiego, czyli z Pomorza Środkowego. Prace złożyło 85 zespołów, a 60 doprowadzono do finału, z czego wyselekcjonowano po sześć I-szych, II-gich i III-cich miejsc z poszczególnych grup wiekowych. Ponadto przyznano 20 wyróżnień dla zespołów uczniowskich; w sumie przydzielono 11 nagród dla zespołów z Okręgu Koszalińskiego i 7 z Okręgu Słupskiego oraz 4 wyróżnienia z Koszalińskiego i 16 ze Słupskiego.

Dnia 15 września 2001 r. odbyła się w Szczecinku uroczystość zakończenia III. edycji konkursu, na której wręczono nagrody konkursowe. Nagrody wręczono także Dyrekcjom 60-ciu szkół oraz 60-ciu nauczycielom-opiekunom. Oprócz tego Dyrekcje szkół otrzymały dyplomy honorowe - 38 z Okręgu Koszalińskiego i 22 z Okręgu Słupskiego - za wzięcie udziału poprzez złożenie prac zakwalifikowanych do oceny finałowej.

Oprócz tego, równolegle przeprowadzono konkurs uczniowskich prac plastycznych, przedstawiających las w czterech porach roku, w różnej technice plastycznej. Wyróżniono 5 prac zespołowych (3 z Okręgu Koszalińskiego i 2 ze Słupskiego) oraz 10 indywidualnych (wszystkie z Okręgu Koszalińskiego).

Oceny prac dokonywała Komisja Konkursowa złożona głównie z doświadczonych pedagogów-biologów, w tym także społecznych działaczy Stowarzyszenia LOP ze Szczecinka.

Zarówno nagrodzone prace pisemne, jak i wybrane plastyczne - eksponowano na wystawie w gmachu RDLP podczas uroczystości zakończenia konkursu w dniu 15 września 2001 r. w Szczecinku.

Głównymi i hojnymi sponsorami całej imprezy były Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ze Szczecina i Gdańska.

Uroczystościom zakończenia konkursu przewodniczył Vice-Dyrektor RDLP mgr inż. Jerzy **Wicik** wraz z Rzecznikiem Prasowym RDLP inż. Dominikiem **Jarocińskim**, który pozostaje niestrudżonym organizatorem i niezrównanym realizatorem wszystkich dotychczasowych edycji konkursu „*Poznajemy Las*” - na Pomorzu Środkowym.

Wysunięto też propozycję przystąpienia do zorganizowania IV. edycji konkursu - 2001/2002. Tereny leśne i walory krajobrazowe Pomorza Środkowego stanowią bowiem bardzo atrakcyjne i wdzięczne środowisko geograficzno - przyrodniczo - leśne, a młodzież Pomorska i znakomita kadra nauczycielska wykazują niewyczerpany zapał czynienia obserwacji terenowych i przekształcania ich w postaci opracowań konkursowych i prac plastycznych.

Józef Cieplik, Słupsk

**WYKAZ SZKÓŁ UZYSKUJĄCYCH NAGRODY W KONKURSIE
„POZNAJEMY LAS” 2000/2001**

Grupa wiekowa I :

- Miejsce I - Szkoła Podstawowa w Rymaniu, pow. Kołobrzeg,
Nadl. L.P. Gościno;
- Miejsce II - Szkoła Podstawowa w Kościernicy, pow. Białogard,
Nadl. L.P. Białogard;
- Miejsce III - Szkoła Podstawowa w Klepczewie, pow. Świdwin,
Nadl. L.P. Świdwin.

Grupa wiekowa II:

- Miejsce I - Szkoła Podstawowa w Szczeglinie, pow. Koszalin,
Nadl. L.P. Karnieszewice;
- Miejsce II - Szkoła Podstawowa w Kołczygłowach, pow. Bytów,
Nadl. L.P. Leśny Dwór;
- Miejsce III - Szkoła Podstawowa Nr 1 w Miastku, pow. Bytów,
Nadl. L.P. Miastko.

Grupa wiekowa III:

- Miejsce I - Szkoła Podstawowa Nr 3 w Szczecinku, pow. Szczecinek,
Nadl. L.P. Szczecinek;
- Miejsce II - Szkoła Podstawowa w Siemianicach, pow. Słupsk,
Nadl. L.P. Ustka;
- Miejsce III - Szkoła Podstawowa w Łupawie, pow. Słupsk,
Nadl. L.P. Łupawa.

Grupa wiekowa IV:

- Miejsce I - Gimnazjum Publiczne w Kaliszu Pom., pow. Drawsko,
Nadl. L.P. Drawsko;
- Miejsce II - Gimnazjum w Damnicy, pow. Słupsk,
Nadl. L.P. Damnica;
- Miejsce III - Gimnazjum Prywatne w Szczecinku, pow. Szczecinek,
Nadl. L.P. Szczecinek.

Grupa wiekowa V:

- Miejsce I - Liceum Ogólnokształcące w Bytowie, pow. Bytów,
Nadl. L.P. Bytów;
- Miejsce II - Technikum Handlowe w Szczecinku, pow. Szczecinek,
Nadl. L.P. Szczecinek;
- Miejsce III - Liceum Ogólnokształcące w Szczecinku, pow. Szczecinek,
Nadl. L.P. Szczecinek.

Grupa wiekowa VI:

- Miejsce I - III Liceum Ogólnokształcące w Słupsku, (Słupsk Miasto),
Nadl. L.P. w Ustce;
- Miejsce II - I Liceum Ogólnokształcące - ZSO w Szczecinku, pow.
Szczecinek, Nadl. L.P. Czarnobór;
- Miejsce III - Zespół Szkół Agrotechnicznych w Świątkach, pow.
Szczecinek, Nadl. L.P. Czarnobór.

PIERWSZE MIEJSCA (NAGRODY) W KONKURSIE

- Grupa wiekowa I -** Szkoła Podstawowa w Rymaniu - nauczyciel Irena **Radoń**, opiekun Wiesław **Skowroński**,
okręg LOP Koszalin;
- Grupa wiekowa II -** Szkoła Pdstawowa w Szczeglinie - nauczyciel
Dorota **Rabsztyn-Dudek**, opiekun Krzysztof **Fąferek**,
okręg LOP Koszalin;
- Grupa wiekowa III -** Szkoła Podstawowa Nr 3 w Szczecinku -
nauczyciel Elżbieta **Kuczyńska**, opiekun Piotr
Samojłow, okręg LOP Koszalin;
- Grupa wiekowa IV -** Gimnazjum Publiczne w Kaliszu Pomorskim -
nauczyciel Mariola **Domańska**, opiekun Janusz
Młodzik, okręg LOP Koszalin;
- Grupa wiekowa V -** Liceum Ogólnokształcące w Bytowie - nauczyciel
Krystyna **Kuik**, opiekun Andrzej **Hering**,
okręg LOP Słupsk;
- Grupa wiekowa VI -** III Liceum Ogólnokształcące w Słupsku -
nauczyciel Ewa **Tomaszewska**, opiekun
Waldemar **Gąsiorski**, okręg LOP Słupsk.

**MŁODZIEŻOWY KONKURS PRZYRODNICZO-KRAJOZNAWCZY pt.
„PAMIĄTKI KULTU RELIGIJNEGO LASÓW REGIONALNEJ
DYREKCJI LASÓW PAŃSTWOWCH W SZCZECINKU - 2001”**

Pod tym tytułem rozpisano w 2001 roku konkurs, który swoją oryginalnością i pomysłowością wyróżniał się wśród tego rodzaju imprez regionalnych. Konkurs miał na celu próbę zinventaryzowania kapliczek, przydrożnych świątków itp., występujących w poszczególnych Nadleśnictwach Lasów Państwowych na gruntach leśnych. Zainteresowano nim szkoły - od podstawowych poprzez gimnazjalne po licealne.

Zadania konkursowe polegały na zbieraniu informacji oraz zlokalizowaniu i opisaniu wyszukanych obiektów kultu religijnego. Efektem prac było przedstawienie dokumentacji opisowej, kartograficznej i fotograficznej.

Do konkursu przystąpiło wiosną 2001 r. sześć szkół, a prac kwalifikujących się do oceny złożyło pięć. Dnia 18 października 2001 roku odbyło się w siedzibie RDLP w Szczecinku uroczyste spotkanie finałowe połączone z wręczeniem nagród.

W I-szej grupie wiekowej - I-sze miejsce uzyskała praca zespołu uczniowskiego Szkoły Podstawowej w Lipnicy powiat Bytów pod kierunkiem nauczycielki Pani Krystyny **Ostrowskiej** przy współpracy z Nadleśnictwa Lasów Państwowych Osusznica.

W II-giej grupie wiekowej - I-sze miejsce przypadło zespołowi uczniowskiemu z Gimnazjum Nr 1 w Szczecinku z opiekunami szkolnymi Panią M. **Mazurkiewicz** i Barbarą **Jarocińską**, pracującą w lasach na obszarze Nadleśnictwa Lasów Państwowych Szczecinek; II-gie miejsce natomiast przyznano zespołowi z Gimnazjum Nr 1 w Bytowie pod opieką nauczycielską Pani Bożeny **Kaczmarek** w Nadleśnictwie Lasów Państwowych Bytów.

W III-ciej grupie wiekowej - I-sze miejsce zdobył zespół Technikum Leśnego im. prof. S. Sokołowskiego w Warcinie powiat Słupsk z nauczycielką Panią Antoniną **Jędrzejewską - Baj**, w obszarze lasów Nadleśnictwa Lasów Państwowych Polanów; natomiast II-gie miejsce przydzielono zespołowi ze Szkoły Agrotechnicznych w Sławnie pod opieką nauczycielki Pani Albiny **Tokarczyk**, penetrującemu lasy Nadleśnictwa Lasów Państwowych Sławno.

Inicjatorem i realizatorem konkursu był, jak zwykle, niewyczerpany w pomysłach inż. Dominik **Jarociński** z Rejonowej Dyrekcji Lasów Państwowych Szczecinek. Patronat zaś nad konkursem objął ksiądz Prałat Franciszek **Pacholski** z Mielna, kapelan leśników RDLP Szczecinek.

Komisję konkursową tworzyli: Pani Barbara **Szysz** - Prezes LOP Szczecinek, Pan Bronisław **Malinowski** - Towarzystwo Ekologiczno - Kulturalne Bobolice, Pan Bogdan **Bereszyński** - Prezes PTTK Szczecinek, ks. Prałat Franciszek **Pacholski** z Mielna.

Uroczystemu zakończeniu konkursu, dnia 18 października 2001 roku w Szczecinku, przewodniczył Dyrektor RDLP mgr inż. Andrzej **Modrzejewski**, który też wręczał nagrody, wspólnie z ks. Prałatem Franciszkiem **Pacholskim** oraz z inż. Dominikiem **Jarocińskim**.

Józef Cieplik

ROZSTRZYGNĘCIE
VIII. SŁUPSKIEGO KONKURSU SOZOLOGICZNEGO
(„Aktualia Ochrony Przyrody” - 2001/I [15])

PRAWIDŁOWE ODPOWIEDZI:

1. Na Wyspie Kamiennej Jeziora Gardno w Słowińskim Parku Narodowym - kormorany (*Phalacrocorax Carbo*) zakładają swe gniazda na ziemi.
2. Rezerваты faunistyczne Ziemi Słupskiej:
 - ♦ „Bocheńskie Błoto” - gmina Rzeczenica;
 - ♦ „Gniazda Orła Bielika” - gmina Czarna Dąbrówka;
 - ♦ „Jezioro Modła” - gmina Ustka;
 - ♦ „Ostrów Trzebielski” - gmina Lipnica.
3. „Lodówka” - ptak, kaczka.
4. Rezerwat wydmowo - leśny „Mierzeja Sarbska” leży w powiatach lęborskim i wejherowskim Województwa Pomorskiego.

WYRÓŻNIENIA - NAGRODY

Spośród uczniów, którzy nadesłali prawidłowe odpowiedzi, wyróżniono następujące osoby:

- z klas VI-tych - Agata **Derezulko**, Justyna **Rugała**, Magdalena **Suchodolska**;
z klas IV-tych - Paweł **Kowalczyk**, Karolina **Śmiegleł**, Damian **Żołnierczyk**.

Wyróżnionym gratulujemy, a pozostałych zapraszamy do następnych wydań Słupskiego Konkursu Sozologicznego; Opiekunom Szkolnych Kół Ligi Ochrony Przyrody dziękujemy za wytrwałość w zachęcaniu Młodzieży do uczestniczenia w konkursach przyrodniczych.

Z.O. LOP Słupsk
oraz
Redakcja „Aktualiów...”

ROZSTRZYGNĘCIE
IX. SŁUPSKIEGO KONKURSU SOZOLOGICZNEGO
(„Aktualia Ochrony Przyrody” - 2001/II [16])

PRAWIDŁOWE ODPOWIEDZI:

1. Rzęsorek mniejszy; borowiaczek; bóbr europejski; wydra; foka szara; morświn.
2. Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”;
Nadmorski Park Krajobrazowy;
Trójmiejski Park Krajobrazowy;
Kaszubski Park Krajobrazowy;
Wdzydzki Park Krajobrazowy;
Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”;
Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego (częściowo);
Tucholski Park Krajobrazowy (częściowo);
Zaborski Park Krajobrazowy.
3. Słowiński Park Narodowy;
Park Narodowy „Bory Tucholskie”.
4. Praktycznie każdy człowiek.

UCZESTNICY KONKURSU:

Odpowiedzi konkursowe otrzymano ze szkół:

a) Gimnazjum Głównyzyce	-	1 odpowiedź
b) Gimnazjum Nr 4 Słupsk	-	7 odpowiedzi
c) Szkoła Podstawowa Nr 3 Sławno	-	2 odpowiedzi
d) Zespół Szkół Rolniczych Słupsk	-	1 odpowiedź (zbiorowa)
e) Gimnazjum Nr 2 Lębork	-	1 odpowiedź
f) - - - Lębork	-	1 odpowiedź
g) Szkoła Podstawowa Siemianice	-	22 odpowiedzi
h) Gimnazjum Siemianice	-	9 odpowiedzi

Razem: = 44 odpowiedzi

Wszystkie odpowiedzi (rozwiązania) konkursowe były prawidłowe.

LOSOWANIE I KOMISYJNY ROZDZIAŁ NAGRÓD - UPOMINKÓW:

- ◆ Upominki przydzielone:
 1. Agnieszka **Jankowska**, Siodłonie, Gimnazjum w Głowczycach - za pierwszą otrzymaną odpowiedź;
 2. Wioletta **Klimkowska**, Siemianice, Gimnazjum w Siemianicach - za najstaranniej przygotowaną odpowiedź z wyrysowaną mapką sozologiczną;
 3. Amanda **Poborska**, Sławno, Szkoła Podstawowa Nr 3 - dla najmłodszego uczestnika konkursu.

- ◆ Upominki z losowania:
 4. Kamila **Drycz**, Gimnazjum Nr 4 Słupsk;
 5. Anna **Adamska**, Gimnazjum Nr 4 Słupsk;
 6. Kamila **Lubińska**, Pogorzelice, Gimnazjum Nr 2 Lębork;
 7. Olga **Dominiecka**, Leśnice, szkoła w Lęborku;
 8. Aleksandra **Sapijaszka**, Gimnazjum Siemianice;
 9. Katarzyna **Koper**, Gimnazjum Siemianice;
 10. Patryk **Poborski**, Szkoła Podstawowa Nr 3 Sławno;
 11. Krzysztof **Studnicki**, Szkoła Podstawowa Siemianice;
 12. Justyna **Jaśkiewicz**, Szkoła Podstawowa Siemianice;
 13. Anna **Boniek**, Szkoła Podstawowa Siemianice;
 14. Zespół Szkół Rolniczych Słupsk - Koło Ekologiczne LOP - nagroda zbiorowa dla Koła LOP.

Wszystkim uczestnikom IX. Słupskiego Konkursu Sozologicznego dziękujemy za współpracę z „AKTUALIAMI...” i zainteresowanie problemami sozologicznymi. Zapraszamy do Konkursu X-go.

Słupsk, dnia 15 listopada 2001 r.

Z.O. LOP Słupsk
oraz
Redakcja „AKTUALIÓW...”

X. SŁUPSKI KONKURS SOZOLOGICZNY

PYTANIA KONKURSOWE:

1. Która rzeka łączy swym biegiem tereny Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” z obszarami Słowińskiego Parku Narodowego?
2. Które wymienione niżej rzeki Ziemi Słupskiej wpływają do Morza Bałtyckiego? - Łeba, Łupawa, Brda, Gwda, Słupia, Wieprza (proszę wymienić co najmniej dwie rzeki).
3. Czy miasto Człuchów leży w terenie zaliczonym do „Krajowego systemu obszarów chronionych”? (według Ustawy o ochronie przyrody z 1991 r. - artykuł 13) - tak - nie
4. Czy wilk (*Canis lupus*) figuruje w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (ginących)? tak - nie

Pisemnych odpowiedzi oczekujemy do dnia 15 stycznia 2002 roku, kiedy to nastąpi komisyjne losowanie nagród - upominków.

Z.O. LOP Słupsk
oraz
Redakcja „AKTUALIÓW...”

K O M U N I K A T

Po wstępnym zasygnalizowaniu młodzieżowego konkursu na najsprawniej działające Szkolne Koło Ligi Ochrony Przyrody [„AKTUALIA...” - 2001/II (16), strona 22] - obecnie urzeczywistniamy ten zamiar, rozpisując warunki konkursowe.

Konkurs przyjął nazwę: „NA NAJBRADZIEJ AKTYWNE SZKOLNE KOŁO LIGI OCHRONY PRZYRODY OKRĘGU SŁUPSKIEGO”.

Do konkursu mogą przystąpić wszystkie Koła, zarówno ze szkół podstawowych, jak i gimnazjów oraz liceów i szkół zawodowych. W pierwszej edycji (2001/2002) będzie oceniany dorobek Kół z okresu od września 1996 r. do czerwca 2001 r. W następnych edycjach przewiduje się ocenę okresów jednorocznych.

Prace konkursowe należy składać w Biurze Z.O. LOP w Słupsku do dnia 15 marca 2002 r. Komisja Konkursowa rozpatrzy je i oceni do końca kwietnia 2002 r., po czym ogłosi wyniki i zorganizuje uroczyste wręczenie nagród.

Szczegółowych informacji o Konkursie udziela Biuro Z.O. LOP w Słupsku, które też dysponuje egzemplarzami „Regulaminu” i formularzami zgłoszeń.

Zachęcamy do wstąpienia w „konkursowe szranki” w szlachetnej rywalizacji o przedstawienie swego dorobku organizacyjnego i merytorycznego. Dorobek ten, wieloletni, niechaj nie idzie na marne i niech posłuży do osiągnięcia sukcesu oraz jako wymowny przykład dla innych bratnich Kół, a nawet innych młodzieżowych organizacji!

Z.O. LOP w Słupsku

Słupsk, dnia 15 listopada 2001 r.

